

סמיר סאלמי: אמן הים

מאמרה של לטיפה לבסיר עוסק במיצב אקולוגי ענק של האמן המרוקאי סמיר סאלמי בחזית הים הדרומית, שבו עבודת היד משתלבת עם הנוף של חוף הים. ביחד עם קבוצת ילדים סאלמי יצר עבודה שעוסקת במפגע האקולוגי שנוצר כתוצאה מהתעצמות כמות פסולת הפלסטיק שהפכה לאיום על הסביבה הימית.

מאמר מאת לטיפה לבסיר מרץ 11, 2022

סמיר סאלמי, משורר-אמן שהפך את הים ליצירת אמנות ולשיר גם יחד, הוא בעצם בונה של מיצבים מונומנטליים ויוצר של מיצבים בעלי פואטיקה מרהיבה. הוא הציג בין היתר בחללי תצוגה ברבאט, בפריז ובאוסקה. על גדות הסן, בצפון צרפת, הציג מיצב בשם "aquariums galleries Les" ובחזיתות הים, על חופי דרום מרוקו, הציג לאחרונה את המיצב הענק של "בר חלוף" (Ephémère), פרויקט שהוא מוקד העניין כאן.

הים בתוך יצירת האמנות

לאחרונה, מציג האמן סמיר סאלמי את יצירות האמנות הגדולות שלו ישירות מול הים, תוך תפיסה אמנותית שמשלבת בין עבודת האמנות ונוף הים החי. האמן ניצל את הרוחות בדרום מרוקו כדי להסיע גל של רצועות פלסטיק, שיצר והרכיב ביחד עם קבוצת ילדים, כסמל להתעצמות כמות פסולת הפלסטיק, שהפכה לאיום רציני על החיים בים ועל הסביבה בכלל.

עבודות יד ופסלים משרידי הים ומפסולת פלסטיק

סאלמי השלים את יצירתו משרידי עצמות ועמודי שדרה של דגים, וכן מצדפות, מאצות, מחלזונות, מחול וממלח אשר ליקט בעצמו. הפעם הוא הוסיף, כיסוד חדש, פסולת פלסטיק וקופסאות שימורים, שקיות ובקבוקים. זהו מיצב הרמוני שהאמן הרכיב בצורת טבעות גדולות, חלולות, באופן המאפשר צילום תמונה שמשלבת את הים ביצירה, וצפייה בנוף של החוף המשתנה בין זריחה ושקיעה, בוקר ולילה, שקט והמולה.

סדנת עבודה על פלסטיק לטובת ילדי החוף

כשהציג את המיצב הענק, סאלמי פתח סדנת עבודה בפלסטיק לטובת הילדים במסגרת תוכנית "מפרשים ללא פלסטיק", שקרן מוחמד השישי להגנת הסביבה הכריזה עליה כמטרת הקמפיין שלה. האמן ביקש לנקות את החופים, לעורר רגישות בקרב הנופשים לסכנות הטמונות בשימוש בפלסטיק, ולהעלות את המודעות לצורך הדרכת הילדים בהתמודדות ובעבודה עם הפלסטיק, עם החומר הכימי הזה, באופן שיענה על הצרכים הדחופים להגנה על הסביבה שלנו מנזקיו החמורים. הילדים סיכמו את סדנת מיחזור הפלסטיק בהשתתפות ביצירת גל פלסטיק מרצועות, בקבוקים ופחיות.

דרך הגל הנע בקצב הרוחות והגלים הלחים והמלוחים, אמן הים, בליווי הילדים, הציג את המיצב הימי רחב ההיקף, שלו ממדים אמנותיים, חינוכיים וסביבתיים מרובים. המיצב בר החלוף נמשך חמישה עשר ימים, יום ולילה, מול הים. הוא המחיש את החוזק והמוצקות של היצירה האמנותית שעמדה בפני הים, השמש ורוחות הדרום.

رؤية من جنب.jpg

[1] עת השקיעה, מיצב מאת סמיר אל-סאלמי, 2019
צילום: לטיפה לבסיר

אמן הים והסביבה הימית

אפשר לייחס את יצירתו של סמיר סאלמי לאמנות קונספטואלית מודרנית, כלומר אמנות המבוססת על רעיון, ועל חזון ייחודי, שבאמצעותו חושפת העבודה את ממדיה האמנותיים, האסתטיים והטכניים. בנוסף ליצירת עבודה משרידי דגים, סאלמי משרה בעבודותיו המוצגות בתוך האולמות את אוירת הים על ידי צביעה על חזיתות הזכוכית של תערוכותיו. כך, למשל, בתיאטרון הלאומי מוחמד החמישי ברבאט² ובאולמות ברנאנוס וסנטוס בפרז³.

סאלמי אפשר ללוחות השקופים הללו לגוון את הצבעים שלהם בהתאם לעוצמתם או לרדידותם של אורות היום והלילה. הוא עבר מהמיצב בר החלוף אל המיצג כאשר הנכיח את הקולות, האורות והריחות של הים, ופרש את המלח והחול ככלי הבעה פיזיים שבאו להבליט את ההדים והאדוות של מעמקי הים. האמן הפך את אולמות התצוגה לבסיס סצנוגרפי שבו שולבו מוזיקה וריקוד, והמבקרים התמזגו עם העבודות, האורות, הצלילים והניחוחות.⁴

העבודה החדשה והמבריקה של סמיר סאלמי, היא אותו מופע שהעביר למרחב הפתוח אל מול חופי הדרום, בליווי ילדים - כחוויה פלסטית אקולוגית יוצאת דופן.⁵ ניתן לתאר את סמיר סאלמי, כאמן הים והסביבה פר-אקסלנס.⁶

[\[2\] وقت الغروب.jpg](#)

[3] עת השקיעה, מיצב מאת סמיר אל-סאלמי, 2019
צילום: לטיפה לבסיר

עבודת אמנות כדרך של הטבע

מנקודת מבט אמפירית גרידא, אפשר להתעכב על מאפייני העבודות עם פיגמנטים, שעבורן בחר האמן את השם "עבודה כדרך של הטבע", כלומר בספונטניות מחושבת של המערכת הכאוטית. טכניקות אמנות אלו מקורן בחלוצים אוונגרדיים כמו פבלו פיקאסו, שסבר כי אין לדמות את הטבע על ידי העברת נופיו בנאמנות לפרטי הפרטים שלו, אלא על ידי הניסיון לעבוד על פי הדמיון שלו, כלומר בסגנון יצירתי, זורם, שמארגן מחדש בכל פעם את הכאוס של הטבע, בצורה לא צפויה ומבריקה.

מכאן, ומתוך תגובה לדרך המחשבה של האמן האנדלוסי, יצאו הנזילות והפיגמנטים בעבודות של סאלמי, חופשיים וזורמים, עשירים בצבעים ובאינטראקציות, רוויים אורות, צללים וחריצים. כל אלה התמזגו דרך האידיאליזציות של עבודות האמנות העיקריות של אמן הים.

[\[4\] تفصيل.jpg](#)

[5] פרט, מיצב של סמיר אל-סאלמי, 2019
צילום: לטיפה לבסיר

פיסול וצביעה תוך אלמנטים ימיים

סאלמי יצר את עבודותיו הפיסוליות הפיגמנטריות ממה שאסף מפסולת הים. דרך מגעו האמנותי הצליח להעבירה ממצב של הזנחה ופירוק על סלע של חוף נשכח, אל העצמה וולוריזציה בתוך אולמות תצוגה מכובדים וגלריות אמנות לאומיות ובינלאומיות יוקרתיות.

זוהי פילוסופיה שלמה, הכוללת השקעה במה שנגיש, עד תום, מיחזור ויצירת דברים מועילים מהפסולת המזיקה.

מגע אמנותי הוא המעבר היצירתי מהאשפה אל אולם התצוגה, כמעשה האמן עם פסולת פלסטיק כימית, שאריות דגים, אבקת עצמות, וחלזונות במיצב הים הדרומי.

[6] [au montage de l'oeuvre.JPG](#)

[7] במהלך ההכנות, מיצב של סמיר אל-סאלמי, 2019
צילום: לטיפה לבסיר

נייר ובד שיצר האמן

סאלמי לא הסתפק בניסוח הייחודי של יצירותיו משרידי האוקיינוס ומשאירות הצריכה האנושית של חלזונות ודגים. הוא יצר בצק של שיירי מלח, נייר, בד ומים, והוסיף לו אבקה של אצות וחלזונות ועצמות דגים וסיבים משרף של עצי דקל וצמחים אחרים. עבודה מעבדתית ניסויית זו התגבשה לכדי עבודת אמנות ופסלים בצורות מזרות עם השראה ייחודית, שזכו לתשומת לב והדים בפורומים של אמנות בצרפת ובאירופה בזמן סיור בתערוכות במפגש של המרכז לאמנים וחובבי אמנות בפריז.⁷

חזיתות השירה והאמנות

אמן ים וסביבה ימית, אמן מיצבים מונומנטליים גדולים, אמנות ושירה בו-זמנית. עבודותיו של סמיר סאלמי הן חזיתות אמנותיות אותן הוא פותח אל הים, והן משקיפות על האור המנצנץ על פני המים המתפתלים במקצבי הרוח. מתוכן הוא חודר אל ההרמוניה של צבעי אופק הים. כשהוא נפרד מהשמש בשקיעה, תחת חסות החול, המלח והאצות, שם מתיישב הרעיון שממשיך לזרוח מחדש עם אורות ייחודיים, אמנות או שירה, קצב, צבעים עזים והרמוניה של צבעים: אדום, סגול וכחול.

- 1. בעבודה "aquariums galleries Les" משרה האמן את אווירת הים בשלוש גלריות שהוקמו בנמל "איברי-סור-ן" בפאתי פריז: אכסדרת המעמקים, השטח, והגלים המשתללים. העבודה הוצגה בשנת 1999.
- 2. זוהי תערוכה שהאמן כינה "אווירה של חופש", בה הציג את יצירותיו בתוך אגני מלח, והפעיל את ההשפעות הימיות הטבעיות מקולות הרוח וניחוח הים. בנוסף לעבודת האמנות הסטנדרטית שהציג על חזית הזכוכית של התיאטרון הגדול (ציור של 400 מ"ר), זכה סמיר סאלמי בפרס חסן השני לאיכות הסביבה באמנות וספרות בשנת 2001, על מפעלו האמנותי.
- 3. הגלריה של ברנאנוס הציגה את "אוקיאניה 1" ב-1988, והתערוכה "אוקיאניה 2" הוצגה בגלריה סנטוס בפריז ב-2003.
- 4. אני מתייחסת כאן במיוחד לתערוכה "אוקיאניה I", שבגינה הזמין סאלמי את המלחין גאי קסקאלה (Casalés) ואת להקת סורבון השישית. קסקאלה יצר מוזיקה למעמקי האוקיינוס, בעוד סאלמי עבד על עיצוב גרפיקה לסצנוגרפיה ולתלבושות להופעת הריקוד.
- 5. סמיר סאלמי השיק בעבר סדנאות יצירה סביבתיות לילדים, לילדי מקלטים וילדים עם מוגבלויות. מה שהיה חדש בסדנת הים האחרונה היה העבודה על מחזור פלסטיק למרגלות המיציב הענק.
- 6. "אמן הים" הוא התואר שניתן לסמיר סאלמי על ידי מנהלת הגלריה לאמנות יפה בפריז, fort-ville Hélène, מאז הקמת התערוכה "אוקיאניה I", מאוחר יותר הכריז עליו ככזה גם המגזין הצרפתי mer sur vue.
- 7. סמיר סאלמי השתתף בתערוכות רבות כחבר ב- culture et artists des liaison de Centre בפריז, בראשות האמנית סולאנז' סונטג (Sontag). סאלמי זכה במספר פרסים דרך פעילות צרפתית-אירופית, כולל פרס האמנות המודרנית של פסטיבל קאן בצרפת ופסטיבל ברוז' בבלגיה.

Source URL: <https://tohumagazine.com/he/article/%D7%A1%D7%9E%D7%99%D7%A8-%D7%A1%D7%90%D7%9C%D7%9E%D7%99-%D7%90%D7%9E%D7%9F-%D7%94%D7%99%D7%9D>

Links

- [1] https://tohumagazine.com/sites/default/files/%D8%B1%D8%A4%D9%8A%D8%A9%20%D9%85%D9%86%20%D8%AC%D9%86%D8%A8_0.jpg
- [2] <https://tohumagazine.com/he/file/%D9%88%D9%82%D8%AA-%D8%A7%D9%84%D8%BA%D8%B1%D9%88%D8%A8jpg-0>
- [3] https://tohumagazine.com/sites/default/files/%D9%88%D9%82%D8%AA%20%D8%A7%D9%84%D8%BA%D8%B1%D9%88%D8%A8_0.jpg
- [4] <https://tohumagazine.com/he/file/%D8%AA%D9%81%D8%B5%D9%8A%D9%84jpg-0>
- [5] https://tohumagazine.com/sites/default/files/%D8%AA%D9%81%D8%B5%D9%8A%D9%84_0.jpg
- [6] <https://tohumagazine.com/he/file/au-montage-de-loeuvrejpg-0>
- [7] https://tohumagazine.com/sites/default/files/au%20montage%20de%20l%27oeuvre_0.JPG